

LEIDŽIA LIETUVOS SAVISAUGOS DALIŲ STABAS
 Vyr. redaktorius: Stasys Lozava.
 Redakcijos ir administracijos adresas: Vilnius, Džiugūnų gvė Nr. 3.
 Telf. per Vilnius: karik. 29. Darbo val.: 07—12,30; 14—17
 (dienomis prieš šventadienius ir — 13).
 Spausdinamas „Svyturio“ sp. „Sv. Onos gvė Nr. 3“.

Vokiečių ofenzyva arteja į aukščiausią tašką

Rostovas, Novočerkaskas ir Bataiskas vokiečių rankose
 Per 30 d. užimta 160.000 kv. km.

Vokiečių ofenzyva Sovietų Sąjungos rytuose artinasi į savo tikrai aukščiausią tašką. Po 30 dienų nuo ofenzyvos pradžios jau pasiekti tokie laimėjimai, kurie ne tik prilygsta mūsų ginkluotųjų pajėgų laimėjimams, pasiekintiems prieš vienerius metus, bet juos prasočia. Per šį laikotarpį užkariautas plotas sudaro apie 160.000 kv. kilometrų bei tikinai ir strateginio požiūriu yra sovietų gynimosi pozicijų pietrytinuosius raktas.

Liepos 24 d. ginkluotųjų pajėgų pranešimas pasiekė apie Rostovo prie Dono užėjimą. Iš čia vokiečių puolimas vyko toliau tuo pačiu laiku į pietus ir šiaurės rytus. Liepos 26 ir 27 dienomis į vokiečių rankas pateko Novočerkaskas ir Bataiskas. Aukštupio link buvo pasiekta Dono upės ruožas prie Sal ir Manyš upių intakų, ir iškovotas perėjimas per abi šias upes, o visa Dono upės delta po atkankių kovų galėjo būti išvalyta nuo priešo.

Kitas vokiečių puolimas, vyksta Stalingrado link, jau liepos 23 diena pasiekė labiausiai į rytus nukrypusį didžiojo Dono upės lanko dalį ir tuojau išplėto pozicijas prie Dono pietu kryptimi. Į šiaurės vakarus nuo Kalačo prasidėjo žarvuotų mūšių tarp vokiečių greitųjų dalinių ir tankų jungtinių su bolševikų tankų ir pėstininkų pajėgomis, kurios bandė išlaikyti aukštųjų stotį ir vakarus nuo upės. Daugelyje vietų priešo pabėgimo linijos palauzė ir priešas priverstas staunoti. Volgos žemupyje yra vokiečių ginklų veikimo plotas. Šūniais oro puoliai mas vado nukreipti į priešo transportų judėjimą; daug didelių tanklaivių ir pakrautų baldųk pavyko nusikandinti. Vokiečių laimėjimų aktyvizavo priešo laikraščiai korespondentai pranešė, jie iš Maskvos pranešė: „Niekad prieš tai vokiečių daliniai neesą rožė savo aukščiausią sąvayčių greitai kariuomenės masių bendradarbiavimu, generalinio štabo organizuotume bei gerai išmūškintu motorizuotu transportų gausumu, kaip kad dabar“.

Tuo tarpu kuklus bolševikų mėginimai perėli ir atpalaiduojamą ofenzyva plautas Rytų frontu keliose punktuose reikiška tik beveikiškai bergidžių jų sudrukios strategijos pagalbiniu priemone. Ypač atkakliai jie pakartoje savo puolimus rožė į šiaurį ir į šiaurės vakarus nuo Voronežo, kur vokiečių daliniai bendro strateginio plano rėmuose yra defenzyvoje. Per atremiamąsias kovas prie Voronežo, sulaikomi apsupas priešo kovos grupės, bolševikai buvo nubloškšti iš jų šalies pozicijų. Nuo liepos 10 d. čia tik vieno armijos korpo ruožo susižinia 751 priešo tankas. Karo aviacija pakartotinai su didele pasekme dalyvaavo šiose kovose.

Į pietus nuo Ilneno ežero, Volchovo upės fronte ir ties Leningradu pakartoti priešo puolimai sugniužo. Viduriniame fronto ruožė per vietinio pobūdžio puolimusis veiksmus pavyko apsupti ir sunaikinti daug priešo batalionų.

Salia milžiniškų nuostolių tankais bolševikai paskutiniū laiku prarado ypatingai daug lėktuvų. Ir taip liepos 24 d. ginkluotųjų pajėgų pranešimas pasiekė 83 bolševikų lėktuvų sunaikinimą, kurie žuvo per vieną dieną. O liepos 27 galėjo būti pranešta apie 123 bolševikų lėktuvų numušimą, netenkanč 3 vado lėktuvus. Šie bolševikų nuostolių skaičiai aiškiau už visą kita rožė gerai išlavintų sovietų lakūnų skaičius. Taip pat bovertės yra fiems anglių ir amerikiečių tikimai, šel stinga lakūnų, kurie komiškai valdyti naujusios aparatus.

Tolioje šiaurėje abiejuose pusėse reikiškie nežymūs veiklumas. Ledinujuo Vandenyne fronte vokiečių karų aviacija sėkmingai naikino povandeninių laivų stovydinio vietias bei karinius objektus kara upės Polornaje.

Oro kova prieš Didžiąją Britaniją vėl smarkiai sustiprėjo. Pietinėje, vidurinėje ir rytinėje Anglijoje sėkmingai buvo

bombarduojami svarbis kariniai taikiniai, ypač aviacijos ir ginkluovimosi pramonės fabrikai bei aerodromai. Tarp kitokio stipriomis pajėgomis buvo puolamas britų pramonės centras Birminghamas bei Middleborough uostas ir miestas. Britams mėginant pulti šiaurės ir vakarų Vokietijos miestas, paskutinę savaitę nuomūtas didelis skaičius vokiečių bombonešiu. Nuo liepos 10 lig 22 dienas galima buvo pasiklibti apie 189 britų lėktuvų sunaikinimą. Naktį ir liepos 27 d. šiaurės vakarų Vokietijos orajėvė 37, o naktį ir liepos 29 d. 45 britų bombonešiai.

Epigėje vokiečių ir italų kariuomenė atėmė visus puolimus. I Alaman ci pozicijoje. Per priešpūlių britai buvo nubloškšti, padarant jiems didelių nuostolių bei paimant didelį belavėvių skaičių. Nuo liepos 22 d. čia sunaikinta per 200 britų žarvuotų kovos ir smagintąjie kovos lėktuvai sėkmingai išardavo atremiamuosias kovose. Tuo pat laiku Vidurinėm jūry operacijų eigoje vokiečių karų aviacija pakartotinai sėkmingai bombardavo Malto salą. Šios dienos Malta pogrėvyvo savo 2.800 oro puolime. Dėl planuojamo oro puolimų Malto sala praktiškai visiškai neteko savo reikišmės kaip jūry ir oro laivyno bazė.

UŽSIENIO NAUJINIŲ

— Sovietų Sąjungos ambasadorius Vašingtone ryžas Lietuvos — Finleikiuozas lėtai su Rooseveltu. Tiesario nuomone, buvo lėktobėsi epas antroje fronto sudaryma.

— Midlando (Kamaže) laivų statykloje kilęs gaismas sunaikino keturis didelesius prekinius laivus.

— Argentinoje, provincijos sostinėje Rosario policija sustėmė 11 kormunistų agitatorių. Jie buvo sustėmti policijos karių būrių su armine policijos leidžioma.

— Po derybų tarp Vokietijos, Ispanijos, Italijos ir Japonijos, Lietuvos buvo sudaryta sutartis, liečiančią buvusios Jugoslavijos valstybės kare ir karinio įstatymų suamokius daryti finansuoti finansuoti klausimus.

— Rooseveltio asmeninio štabo vėrininiais pasidūras admiralus Leahy.

— Kaire vėl lyško demonstracijos, nukreiptos prieš anglus, kurių metu buvo sužeisti daug žmonių, kurie buvo sužeisti. Daug žmonių buvo sustėmti.

— Argentinos ambasadorius, konsulas Vokietijos sostinėje „Vitekoru“, kuris dabar Jungtinėje Valų vyriausybėje.

— Reicho spaudos šefas Dr. Dietrichas savo žaibtelintį Helmut Bismarcko pavyko savo reikišmės vyriausybės spaudos šefo pavėduoti.

— Rooseveltis netrukus turįs pradėti vadovuoti visoms sąjunginėm karinėm pajėgomis.

— I Lisabonos į Azorų salas buvo išlėtas dar vienas portugalų kormunistų jungtinių.

— Ambasadorius Malatit vėl lankė pas Churchillį, aiškėdamas jį išreikioti kad neturi būti padėtas, kad pradėti stipaliau pakartotinai paritakauti apšalinimo kampaniją.

— Vokietijos karinio ministro pasisiekė nuo pavėlas, generalis letenbais (Ivalve) jėkė generalis fedmānānānū vėl kraučiūchiū „Džidji“ Sovietų Sąjungos Latvės Kryžiuosio ordina.

— Ispanų vyriausybės žinios pasiekė, kad 1942 metų sausio mėnesiu, kuriois laivynai ir karų aviacija lėkė strichina 454 milijonai pesetų.

— Reicho ministeris dr. Goebbelsas priėmė turki spaudos delegaciją, kuriai vadovauja parlamentas atlyvas Sadedakas ir turki spaudos generalinio direktorius dr. Selim Karimov. Per priėmimą buvo pasitelkta minėtas. Delegacija aplankys vyriausybės pramonės gamybos vietas ir apžiūrės karų laukus.

— Britų vyriausybė Indijoje nurodė išlaikyti didžiulius pajūgos ir juos organizuoti uždraudimai. Visi mūrteitji komunistai partijgos turėję teisę būti sąjungos.

— Breslau miestė alydarį vyvasuos kuram užlenko detsentais. Situacija čia yra supainijusi ypač gėmū su besidomejuoms akademiku su socialistiniais susilvatkūmis ir laikinomis kurijos pastidė nacionalinėms Vokėtija. Kuruose dalyvaavo 20 laukų atlydaris I Europos.

— Nuo priešo žuvo Rietori Kryžiuosio vadovas.

— Ispanijos nacionalinės armijos šefas, vienos naujusios eskadros komandierius.

— Treno divizionas Rommelis išlygė Treno diviziono komendantą I kel geležinijū kryptimi. Tuo pačiu orajėvės apdovanojė ir keli tose pajūgos divizionų karininkai.

— Į Šturais Artij vėl buvo atgautas nepriešiškių negrų kariuomenės. Ši karių juos buvo atgabentais didelesias kontingentais. Iš visų šių karų stebėtojai kieliskį I Šturais Artij.

— Japonų kariuomenės vietiniai indai Maudžo vėromėdije. Pajūgos divizionuoms patraukia prie nedidelio uovo. Šie indai nemore sudaro naujus pajūgos.

— Japonų aviacija per tris valandas įtraukė Čankingo bombardavimo numerus išsprogūti ir pėdėmū bombų I čia Čankingo karų mūsteterio lėktuvų fabrikas ir kitų objektus pėdėmū.

LIETUVOS VYRAI!

Kattingai dalyvaukite
 kovoje su bolševizmu!

Jau nemažas Lietuvos sūnų skaičius kovoja su bolševizmu ir tauris ir užaugėjų patį j. patį su vokiečių kariuomene.

Lietuviai! Atlikime savo pareigą — stokime savanoriais! Lietuvių Savisaugos batalionus ir aktivingi dalyvaukite kovoj su Europos laivų yra drauge kovą už mūsų brangiosios Tėvynės laisvę.

POLICIJOS TARNYBA YRA GARBĖS TARNYBA.

Stodami ir policijos eiles, Lietuvos vyrai tuo pačiu parems kovą su bolševizmu, prisidė prie galutinio ju sunaikinimo ir pasitarus su Tėvyne.

Taigi, visi Lietuvos vyrai, kurie ligoninėje savo darbo srityje esate atliekami ar ne per daug užimti, stokite ir policijos eiles. Tuo jūs padarnausite, kalinant gėmūsi Europai bolševizmą pavęgtį, kartu užtikrinami sau ir savo kraštinai geresnę bei laimingesnę ateitį.

Stojantieji į policijos eiles vyrai turėš gerą išlaikymą ir jų šeimoms užtikrinata socialinę globą.

Patikimi ir sąžiningi lietuviai nuo 21 iki 45 metų amžiaus, tuojau registruokitės artimiausioje policijos nuovadoje stoti Lietuvos policijos tarnyboje.

V. REIVYTIS
 Lietuvių Policijos Šefas,
 Policijos Rytlio Karininkas.

A. SPOKEVICIUS
 Gen. št. plk. lt. Lietuvių
 Savisaugos Batalionu R-10
 Karininkas.

Karo Aukykla² bolševizmo metais

(Tęsiasi)

Tuomet plk. Lukin's pradėjo atskirti po vieną mokyklą. Darbas gavosi neproduktyvus. Daugelis senesniojo amžiaus karininkų buvo geri savo srities specialistai, bet paraudų netiko. Karininkai pasiskaidino bolševizmo įvestai. Po porokas pamokų mokykmas buvo pertačius. Tuo būdu revoliucijos šventės paraudų nereikėjo sudaryti karininkini būriui.

Karininkai buvo verčiami išmokti tyfijo metu faukti „ura“, tačiau jie „ura“ netaikydavo, taikydami „valo“ arba visai tylėdavo. Paraudų repetacijos buvo ilgos ir nuobodios.

Komisarai ir politruktai karininkams, kareiviams ir karininkams laikė keletą pasakytų apie spalio revoliuciją. Pasakytai metu buvo iškeliami didvyrai, kaip Lenin's ir gretimas jo Stalinas. Tačiau senesniojo amžiaus mūšų karininkai, kurie revoliucijos metu buvo Rusijoje, pasakojo, kad apie Stalino dalyvavimą revoliucijoje jiems neteko girdėti. Jis tuo laiku buvo labai mažas žmogus ir tik vėliau, tikui bolševizmą vadus nutūkęs, liko „dideliu revoliucijos vadu“.

Lietuviškai tvarkai esant, šventėms būdavo spaudinamos programos, kad visų galėtų su žomis susipažinti. Programos prislėgusdavo — tai vienas sklandintis eadavo. Buvo tikėtasi, kad ir daktar bus taip pat. Buvo numatoma šventės tris dienas, todėl reikalingas pasirodė, kad ne — programa nebuvo išleista. Komisarai ir Sokurov's turėjo revoliucijos programą klesniuose ir momentu atėjus pasakydavo: „tuojau... tą ir tą daryti“. Mūsų bijojai, kad „laudies priekai“, sulyčioje šventės programa, neparaudų savybėms to veiksmu. Pasirodė, kad kiekvienas netikėtas įvykis, kuris įvyksta revoliucijos šventės metu, laikomas „ypatingu įvykiu“ ir apie jį reikia tuoj telegramu pranešti lietuvių karo komisarui ir lietuvių. Toks yra įstatymas. Lyg tyčia prieš pat spalio revoliucijos šventę, lapkričio 6 d. vakare, kada visi ruošėsi vykti į šėklimgia poėdį, įvyko nelaimingas atsitikimas. Kareivis su lengvu vežimėlu važiuo į miestą komisarui reikalais ir jį turėjo pasisekti. Pasibaudė arkini, susidėję kareivį, kuris buvo tuojau paguldintas į ligoninę, o vežimėliu gėkai aplandė. Arklius sugavo lietuviško korpo karis ir išvežė mokyklai. Komisar's nenutikė, ne tuo laiku buvo nuėjęs nuo vežimo.

— Stai tau ir „ypatingas nuo-

tykijs“, — šaukė Sokurov's, susimeisęs už galvos.

Ilgai svarstė klausimą, duoti ar neduoti telegramai į Maskvą. Nuošprendė neduoti, nes gudytojas pranašė, kad kareivis naveselinsis, o tikro viršininkas apsiėmė vežimėliu savomis įgėjomis sutelkti.

Šventės turėjo prasidėti 19 val. iškilmingu poėdžiu lenkų teatro saleje. Gėdimo nuotėvis. Visi buvo išpėti nepasivėlimu. „Vėliuotės revoliucijos šventė — didelis nušėngimas“, — aiškindavo komisarai. Prieš išvykimą į poėdį mokykloje apie 17 val. iš raštinių, daktar kabinetų, klasių, sandėlių paprašė išeiti visus tarnautojus. Viešas buvo užantspauduota. Antspaudas uždėjo vienas rusų karininkas ir politruktas, kurie pranešė, kad taip turi būti per visas tris dienas. Kitas rusų karininkas apžiūrėjo pečius ir juos užplobo. Mokykloje buvo pasiskirti. Išlaikė lietuvių dar „ypatingai būdėtoji“ rusai. Kaip vyriausias budėtojas dar buvo paskirtas vienas rusas komisar's „operatyvius būdėtoju“ mokykloje. Politruktis skyrus pasakė dar abichų būdėtoja. Taip topti išėtas tris dienas. Vėliau pasakė, kad pamsai daroma ne tik pas Lietuvoje, bet ir Rusijoje. Taip yra priimta daryti nuo revoliucijos laikų, kad galėtu apsaugoti nuo „abotantinių“.

Lietuviai nuvyko į poėdžius anle įsakytu laiku. Tačiau poėdis dar ilgai nepradėjo, komisarai dar nebuvę pasirodė, bėgėjo ir tarp savęs tartėsi. Poėdžių salė buvo išmarginta spalio revoliucijos garbės įvairiais bolševikiškais šūkiiais. Daugybė bolševikų vėdu pavėskuli ir raudonos galvėdės. Pasėdinti saleje kiekvienas lietuvių galvoje, kur me širdis pakliktas, kas mas valdė. Osių skausmas verė. Tuo tarpu sėdėdami saleje karininkai, beakaudami poėdžio komisar's, daktar'o skambias lietuviškas dainas.

Nuimk, senel, gina raudoti, Pralaukusytis ataras galvius, Trauks skausmą laikai kraupuoti, Gyvenimas mės dienas dailias, ir t. t.

Pasidarė dar graudžiau. Karininkų daunos pritarė baterijos ir tikio duonos kareiviai. Lietuviai karininkai klausė dainų, smarėdėdė, kaip prarėjęsi ir dūngėdėdė savo karininkų ir kareivčių svarstė stiprumu. Rusai karininkai ir komisarai vaikiškoji susiraukė ir klausinėjo mūsūkius, kodėl karininkai negėdė revoliucijų dainų.

Lietuviškos dainos ypatingai eadėdė bolševikams, nes jie gerai žinojo, kad daina galvina lietuvių dvasią. Laikinaj tyfioje, bet vėliau

Rašo ats. plk. lt. K. Ališauskas

pradėjo reikalauti, kad dainuotų tik revoliucines dainas, vadinas tik rusikas.

Poėdis prasidėjo po 20 val. Iki tuo laiko karininkai vis dainavo skambias lietuviškas dainas. Kadangi po poėdžio lenkų teatro artistai turėjo suvadinti „Perkolo“, tai artistams teko gėkoti ne laukiti. Poėdį atidarė vienas komisar' ir pakvietė į prieidumą apie 20 asmenų. Dauguma sudarė

leido vaikėdėti, uždraudė po langus šūreiti. Parada priėmė rusų 3-čio korpus vadas genėras Jeronimas. Parada dalyvavo ir Karo Mokyklos karininkai. Po trėbina prašyvio labai gražiai. Pastėnė, matyt, panorėjo parodyti, ka lietuvių gal. Bendrai buvo nusistatė, jei ka daryti ir rodyti, tai gerai parodyti, arba visi nieko nedaryti. Grįžus į mokyklą, buvo bendri „iškilmingji“ pietėsi. Per pietus pirmuolins kalbėjo Sokol'is, tai artistams teko gėkoti ne laukiti. Poėdį atidarė vienas komisar' ir pakvietė į prieidumą apie 20 asmenų. Dauguma sudarė

kalbos dalyje jam pasakius: „kad Lietuva yra ir bus...“ ir čia padarė pauzė, karininkai pasinaudė jo programa ir atkėdė ovacijas, bukdėdė „valio Lietuva!“ P. Ibraudė, komisar'j daktarėi į laisli klausėdėm, kas čia atsitiko. Rytojaus diena komisar's Skarškin Ibraudė už tai kuopis, išvėdinamas karininkams bukdėmėis ir reaktorionais. Aiteityje P. nebeleidėdavo kalbėti.

Šventės pasibaigė spalio 9 d., todėl nebuvo laisli švėsti iki sekėdėdienės.

Šventės metu rusų karininkai ir komisarai domėjosi, kaip buvo šventėmėis Lietuvoje taunėis ir valstybinė šventė. Jiems buvo pasiskaitė ir pasakytai, kad Lietuvoje šventėms plačiau ir laisvai dalyvaudavu vietomėmė. Vietomėmė iš arti matydavo kariuomėne, prie jos je buvo prileidėdama ir vienuomėni myfioje kariuomėne. Nustebė ir hieko netekė. Sveitėmė vienas rusų davė tokį klausimā.

— Ar teisybė, kad Lietuvoje buvo pasireidimas, kur vis gyventojai pažinojo šį senoj, jis laisvai nelatarybos metu vaikėdėdavo po miestai ir šį sukienuolius piliėdus ji kalbėdavo tolia kalba, koikius tautybės tae piliėdus būdavo. Prezidentie nieks nelietė, visi jį labai gerbė.

Jam buvo atsakytai, kad: — Tiesai, tai buvo daktaras Grinuis.

— Kur jis dabar ir ka jis vėlika, domėjosi toliau rusai.

Gyvena Kaune ir dirba žemėkėmėis sūrietyje, — buvo atsakytai.

Rusai patraukė pečiai, tačiau nieks nieks. Ka nora sveitėmė, gėri jie bijojo vienas kito, kad nepraneštų viršininkams, ir NKVD arba partijai. Kiekvienas iš šių trijų turėjo savo pranešėdus.

Spalio revoliucijos šventė paraudė ir atrodė, kad jau leis galvoti paliekti. Nušudėdė kos kalbos, apie revoliuciją ir raudos šventė, bet kart tau... Tuoj prasidėjo galvas kveršiant su kitu dalyku, t. y. rinkimais ir aukštėdaujamā taryba, pasakui su raudonocios armijos šventė ir prisėskai, gėgėdė, i d. Šventė ir taip ramybės niekad nebūvo. Visa tai tvarkė politruktis skyrus, kurį stipriai mėlė Sokurov's.

(B.4)

L. VAINIKONIS

DUNDA ŽEMĖ

Rasa žvilga sidabro pabirus
Ant nulinkusios smilgės pietės.
Pieno ginklais sušvauginę vyrų
Išėna mūs žemel kelis naujį tėt.

Dunda žemė, atėvėnėdama rausta,
Dėmāi dengia padangę juosvā.
Zvambio bėdės karėvių sukauostė,
Jo tyfū bėdētį prigladėdā klėval...
Už tyfūnų, už žemės suolėtų
Mums smailis nė kraujo lašū.
Nė ugūnis iš kulkošvėdūto lietū —
Kad rytojas mums valdys gražūs.

Pieno ginklais sušvauginę vyrų
Išėna mūs žemel kelis naujį tėt.
Išėna, lei rasos nebeji,
I mūšū lemtingā petyra prie pietės.

rusų karininkai ir komisarėdė; kaip žvilga pakeviet tik viena karininkė, viena karinė, viena kareivė, ir viena laisvai samdoma tarnautoja. Komisar'o pasėdėmėmė, nuo šėminktas garbės prėidumins su Stalinu prėkėkyti. Pirmuolins kalbėti šėjo šį trėbocios, raudona galvėdė ampuštos, mokyklos komisar's Lipkin'd's. Niekio ypatingo, be pasėtry, revoliuciniai ir komunistiniai anttraukai, nepasakė. Dar kalbėjo lpt. V., kuris atėvėjo pasėvėkinti mokyklā 20 lietuviškojo korpo vadu. Kalbėjo labai ilgai ir jo kalba, kaip lietuvių, buvo netikėdai. Karininkai jo kalbos metu kojejo, pradėjo nariuotū. Po lpt. V. kalbėjo karininkai turėdū puskarininkis P. liaudies vryriausybė prėimtas mokyklon karininkū. Kalbėtojias buvo mėmkas ir biologi pasirodė. Kalbėdamas darydavo ilgas pauzas. Vienoje

„kaip jis matė“, įlygavimas nebuvo gerai, šautuvai blogai buvo nešami ir t. t. Išeinėdė Sokurov's ir pagabau už tvarkā karėivėnė pradėdė bėrėis. Tai buvo pietū metu, kurioes bolševikai laikė „iškilmingėmė“. Po Sokurov'o kalbėdamos Lipkin'd's. Niekio ypatingo, be pasėtry, revoliuciniai ir komunistiniai anttraukai, nepasakė. Dar kalbėjo lpt. V., kuris atėvėjo pasėvėkinti mokyklā 20 lietuviškojo korpo vadu. Kalbėjo labai ilgai ir jo kalba, kaip lietuvių, buvo netikėdai. Karininkai jo kalbos metu kojejo, pradėjo nariuotū. Po lpt. V. kalbėjo karininkai turėdū puskarininkis P. liaudies vryriausybė prėimtas mokyklon karininkū. Kalbėtojias buvo mėmkas ir biologi pasirodė. Kalbėdamas darydavo ilgas pauzas. Vienoje

DANUTĖ AUKSELTĖ

LAISKAS

Aš žinau — bus pavasariai gražūs,
Puošis vėnybės ir obelys vaikiškos; —
Tik kodėl man tos laimės taip mažai.
Kam šiandien rašau šitą laiską?
— Tu ir vėl nusijuokėi, kaip tąsyk —
Zybtės vasara Tau akyse...
Mes išėimam spalvėkai berzeliams
Savo meilės, pavajų išsakytė.
Lėmė lig žemės ramybėis ir piėnėis
Ir pabėrs savo žiedlapius tyčėn —
Pasakyt, ar skaitytis šį laiskā
Tu — išdykus, išdykus, Mergyte?
Gal tik tyfopėna lūpocios švėlytas
Jei tomėsi papėky, „Tikras vilkas!“
Meskūnitysi — rankyviu pelikis —
Dings, be atseko, pamostas laiskās...
— Draugai, gelbėkiti Duokite nors vienā pašėdėtį sovietū.

S KARIU ANKETU

EH. Bronius Kadlys rašo: Karū pradžios buvau su savo sunkvežimiu pirktais prie 250 naujų pulko. Vakare su minimo pulko ginklu tikėmės išvykti su savimi. Iln. S. ir šeštia Lietuvos kareiviai iš Paležimėnės stovyklų buvo pasijutę iš Vilnių šlovinti atveiti.

Temstant išvykome į Vilnių. Vykdami sutikome daug rusų mašin, kurios važiuojo be šviestų, todėl ir man įsąjūstė savo mašinos vėlis. Privažiavę Vilnių, Antkavio gatvėje jau pamatėme bombardavimo mašinas. Privažiavę prie 250. SP štabo, rusas komandiravimas užėjo į štabo, o mes likome gatvėje laukti. Laukėme apie porą valandų. Pasukū iš sandėlio greivome vieną dėžę šviestų, 24 „Browning“ sistemos pistoletus ir kiekvienam jų po 40 šviestų.

Autant išvykome iš Vilniaus, išvažiuojant už miesto apie 10 km, atkėridū vienas vokietis lektavus ir pradėjo mus persekioti. Važiavėjau tūto matyti begėnūsių rusų priekšlėktuvinius. Jie, kai tik paspaudėm vokietis lektavus, tuo juo visi, palikę savo mašinas, bėgdavo nuo pabėkū į griovius ar rugius.

Atvykę į pilnoms jau nebeardomai ir vilnos daliais. Pasukū

vargais negalėsi suradome pulkui, atidavėme jam šviestus ir pistoletus. Mane paleido skydami: „Kugl nori — ten važiok“. Aš išvažiuavau ryklė bataliono lektū. Pakariu arčiau savo dalinį. Bataliono vadai ir technikos viršininkas rusas Patapovičius turiaman įsakė mašiną užmaskuoti ir eiti guli. Nesąjūstis ne užimti, gauname įsakymą parengti visas mašinas fygūli. Sukurama į mūsų mašinas tik maisto produktus ir patį reikalingiausiu turta, ir įsako vėlį švenčiantis kryptimi.

Aš su savo mašina važiuojū pirmas. Pas mane šoferio kabinoje sėdi bataliono adjuntas kapit. B. ir technikos viršininkas Patapovičius. Nuo mūsų pradžio atstikū t keturias mašinas. Juo nesulaukę grįžtame lektū. Nuo atstikū grįžtame mašiną jau buvo pasidalinę kapit. B., gyd. Iln. B. ir vyr. M. Atstikūkus mašinos mus pasivijo, bet tuo tarpu savo priekilye išgrūdome atvažiavėjusiu tankus. Mes su vyr. D. pastidėliome išvažiuoti, kienu ž. tūnkei, bet rusai mūsų nelėdo. Nuoje patkritri pasivažiavome. Rusai technikos viršininkas ir grįžė pradžioje Aš traukiau rusų rusų priekū dalinai.

Atduktiję su kelias buskariškais sustarėme gėdai. Aš rusų

amaus parėdikū kad sugėdo mano mašina. Kifos mašinos išvažiuojo; o manoji lieka Adutkiję. Jie. Bet nakti mūsų sustarimas nevyko, mes kai kurie pradėjū svyruoti ir pabėgo gėdai. Mums dar besitarant, atvažiavo šoferis, Julius Kalrys, kurio mašinoje sėdėjo politrukas, jis paėmė mano mašiną veitū. Mytardėmas, kad tuo būdu nepagėliu atvažiavėti mūsų rusų, užvirėdū savo mašiną ir daviau signalą, kad galū pas važiuoti, jau nebereikia manes veitū. Pravažiavėme Pastovijų ir surašėme mašiną, kad Gubovskis atėmė, kad pritrūks benzino. Tuomet politrukas su Karium nuvažiuojo, o mes, važiuavė mašinoje, tarėmės pasilikinti. Mums besitarant atvažiavė tryš rusų komandirai, vienas sako, kad šianakt čia nakvosime, o rytą ryklį pristatys benzino ir galėsim vykti į Minską. Nusimindėme, kad negalėsime išvažiuoti, bet komandirai nelėmė, nes vienas neturime šviestų.

Nors sugulame, bet visų galvojame, kaip reikėtų pabėgti. Astant tūnkei, kad mūsų mašiną, kaip kelti pasilikinti. Mūsų sukuriam bataliono vadai išduoda mums po penkis šviestus, įsako apsikasti ir laukti. Aš su pėk. S. ir vyr. Z. atvažiuoju rūgūose ir paminėjau, kad dabar neti geriausia progė bėgti. Pėk. S. sutiko, bet vyr. Z. sako, kad dar reikia palaukti. Tadaū mes su pėk. S. grįžti nu kabinėje. Aš su pėk. S. grįžti nu kabinėje, su savo sunkvežimiu, nes ten turū jau žemėlapi ir kompasą. Manę pastebėjo bataliono komisarai ir įsako grėbti apsikasti, o ne slankioti apie mašiną. Aš pakartojū jam įsakymą ir nuslūkau per rūgū pas pėk. S. Tuomet abu per rūgū nuslinkome toliau į žiemus vakarus. Mums einant dar buvo pridėtas šviestai. Sautė patėkūsių užėmė pas vieną kolchozkininką, baltgūdi. Jis mums pasidė pavilnū irbraužiū ir valgyti. Pasi į persirengė civiliskai.

Per dvi dienas be klūpiū pasiekėme šverėtiškus miestelį. Čia žmonės lietuviai, todėl pasijūome kaip namie. Birželio 27 d. pasiekėme Linkėmū n. m., kur buvo pargrė lietuviai, partizanai ir rusai ir miestelį gražiai plevėsavu lietuvių ir vokeičių vėlavū. Čia ir mes praidėjome prie partizanū. Jie buvo atėmė iš rusų mašinū ir nusidėjūsi ir nuėmė. ŽvBn eil. N. pabėgus nuo bolševikū, atvyko su savo sunkvežimiu Pavakary atvažiavo sunkvežimiams stiprėnėms rusų jūgū ir rusų. Nemorū. Aš tvirtavau, kad šis sū skubas pasimti mašiną. Užpūlimo metu žuvo tryš mūsų kariai — partizanai. Rusai pagrobė tik vieną mūsų mašiną, o kitoms surū bėgdė padangas ir paliko.

- (NUOTRUPOS)
- Polbrukas (Alaksiej), neseniai išsikėpas žydėnais, eina į lauką štai ir buvo paskirtas, ty slėpti mano dalinyje. Tuo įvedžio juo, išvarėdū vieno žmogū, dar jau man, bet liko kiti — pėnėnėnėnėnė Kremliaus idėlojū. Jis netrukus pradėjo savo pėrečias.
- Pirmiausia metė sidikinti markizistines apolėgotes dėjūmas.
- Na vot, draugai, — prablio jis karėvui, atsakykite man, ar yra Dievas? — Visi važiuo viena į kita.
- Draugai, — ragino jis.
- Na! — kažin kas iš paskuti. nioju neto drasijū sukėterjo.
- Na? — rados vyras, — tėsė savo neankliandą pamoką Alaksiejui.

- Gerai, kas kitaip galvojat? — Vi atli tylijo.
- Daraujas sako, kad Dievas yra, kad ar matet? — Visi nusidėjūjo.
- Vot, vadinas nematet, o tai ko mes nematom, to ir nėr, — baigė jis.

Valandėlė visi tylijo, bet buvo palima pastebėti, kad kareiviai su neapkynta būrūjo ir naujūji „apolė gėtai“ ir nelėdžio — leisti su juo į ginklus ar tyli. Bet atsimino lie, toviskūja imini, kai „su daru dū dū turpū“, tylyjo. To terkelio Alaksiejui ir jis karėjūsi žydėnais, remdomomis bolševikū „apolė mātū citomais, aniot, kad jokio Dievo nėra, o Dievas, anok, je, gerūn sukabū reigūliai, tai turimūjamū mūlimūkus, karū išgalvoju išvarpūlėni ir darbo klāsės žemū. žemū.

- Po pamokos iškėluvošioi vyrai: — Ar yra Stalinas? — Ne. — Ne. — Vadinas, Stalino nėra.

Kita diena Alaksiejė tēmė klūpietė apie žemūšio dūlį SSSR ir klūpietė pridėdė prie darbo klāsės šerovės.

— Vot, pas mus, Ukrainos juodžemio plotūne deitūis nūmamas 2 kartus vyr ketus. Štai statistikos dia: viniai, kuris, kaip faktai, kalba už

Prie vieno žuoliu guli lėktas, samonomis apsiraukė, kad akumū. Šerūni pasijartamas abiem kaip įprasta pavilkeimūjū vieta.

Povilas atsideda greita Alinos, kurį nukreipia susimaščiusi savo žvilgsniū į sustingusio čerū pavilke. — Jauciū, Alinut, kad kažkas biogo yra įvykę... — nerūvėta Povilas.

— Aš bijau tiesiog pradėti. Tai ką šiandie siūnoju yra yra visp baisiausia. Viskam galūtinai baigta, Povilai. Mes visi esame žuvė.

Alina pasiremė ant bėrno peties ir pravirktė. Tačiau greitai atsipeiki ir pradėjo pasakoti. Pasakoją kuo smulkiausiai: kaip pasivietė partijos sekretorius su savs pave kažkokiū susirinkimū, kaip ir apie ką kalbėjosi su ja, kaip ji pasijutūsi labai nesmagiai, kaip pastebėjūsi sąrašą, kaip vėliū prėskaitė jį visai kaip pagaliū, jį išsiverė iš partijos sekretoriaus kambario.

Baigusi pasakoti vėl pravirktė. Skaudžiai, visu kūnu krūpėdama.

Povilas Valėika ramina, šluosto gausiai riedančias asarąs, glosto žėlnius visyimos moters plaukus.

— Nusiramink, Alinut, neverk. Visa tai labai balsu, tačiau mes dar turim progū išsibėgti. Paspilpėsim laikinai kur nors miške, kur niekas mūsų nerū. Likū nerūšis slėpstyti ir pradės pasakoti. Karas mes būsim išgelbėti. Jie jau nebesuokėm smūgtinti mūsų gyvenimū. Jū dienos jau baigist... Su pirmū karū šūviū pradedam veikti ir mes, partizanai. Mano būry visai šimitas geriausių vaicūvū. Jū karū ne visi ir apsiginklūti muskūvom. Pasmirėkū oman kū puikliausiai. Debar tik leiskam...

JADVUGA CIVILITE

PILIES MALDA

Už ruostantio pakraščio Gelvės saloje Suzydo krameliai ir gėlės: o gal Tensai tu, užmigdys tu senovę, bujoni, Nes tau niekadoms nebegrįžti at —

Gyveno ji karat: ir buvo, žydėjo, Ir buvo jos vyras, buvo jama — — Štai, bangos išslysta iš bėgančių vėjų, Atėgė, ir krenta po kojoms man.

Girdžiū iš pilaitės maldas atbuogaujant, — Pavietis jos žydinėti pilie saloje — Ramumėn — jos tyliosios mintys alsuoja, Alyvom — jos laisvės jaunystės dienos.

Jau bangos pašokta aukštin, pasistiepię, Jam tvinstai išbėgūsiu pats krasūštas — Tai vandens atėna raudas nuo ciklūt — Žinuū, kad jaunystės sugrįžti prašin — —

JOZAS KUKAZKAS

Prasistaria dešėra

3) Alina skuba namo no viskūliu, bet tirsing per laukus, pelkėtas pieves ir ganyklas. Taip ji rėdėu, ir sausūtiu. Juk partijos sekretorius gali sugalyvoti dar vytiū. Visiškai nepaiso susipurvinūsiū butakū, suknelės. Svarbū tai viena — juo greičiau pasiekti namus.

Galvojū sukūsi, krūvytojas mintys apie namiskū tikimū. Viespatie, kai ji darųti atkėridū nuo tėvyi. Povilū! Vienū viena pasilikūsi į vis vien negyventū. Ko vertas bebūtu loksi gyvenimas! Verčiau vvyktū kartū su sąjūsiūsiu tan pragariškū trenimūjū gyvenimam, bet jokiu būdu nepalikis viena. Kad ir ištra mirtū — vis tiek kartū su savimi. Nerūšis, likimas, koks jis bebūtu, tikėstantis kartū geriau, kaip tai klaidū vienatvė.

Alina skuba. Ji žino, kad namuose ras dar besidėjūsi, jos belaukiantū Povilū. Jū tuoj papasakos sąsiūmė, ką patyrus partijos sekretoriaus darbūje. Tačiau karū ir bangu darosū. Jū tėvai, ypačiai motina, labai susielos išgirdė ta baisingā žinią. Tai per daug šlegiančiai gal juos paveikti. Gal iš pradžių tik vienam Povilūi tepasakokū. Po to kartū paspartū, kas toliau daryti. Gal jis ką nors protingo, gerėnėto patarū.

Kai pasiekia savo sodybos kiema, pradeda vakaroti. Kupūti vėdinūjū viršinūse ruošiasi nūkūpūti būriū varū. Prie vinkūjų papėdės darželio gėdūja spalvingus savo žiedus.

Prie šulinio Alina pamato motiną. — Duokis man, mama. Aš nueisiū vidūn. — Gerai, Alinut. Aš tvirtavau dar ne išėjū. Pažiūrėk ką nors vakarėnės. Povilas taves laukia. Sėdi vidūj vienas. Tuoj grįš iš kaimynų tėvū.

